

Зміни та доповнення до робочої програми навчальної дисципліни Клінічна фармакологія спеціальності 7.12020101 «Клінічна фармація» освітньої програми – для студентів 4 курсу.

Розробники:

Зупанець І.А., завідувач кафедри клінічної фармакології та клінічної фармації НФаУ, заслужений діяч науки і техніки України, д.мед.н., професор

Безугла Н.П., доцент кафедри клінічної фармакології та клінічної фармації НФаУ, к.мед.н.

Пропіснова В.В., доцент кафедри клінічної фармакології та клінічної фармації НФаУ, к.фарм.н.

(вказати авторів, їхні посади, наукові ступені та вчені звання)

Зміни та доповнення до робочої програми розглянуті та затверджені на засіданні кафедри клінічної фармакології та клінічної фармації

Протокол від «01» вересня 2017 року № 1

Зав. кафедри клінічної фармакології та клінічної фармації

проф. _____

(підпис)

І.А. Зупанець

(прізвище та ініціали)

Зміни та доповнення до робочої програми схвалені на засіданні профільної методичної комісії з біомедичних дисциплін НФаУ

Протокол від «1» вересня 2017 року № 1

Голова профільної комісії з біомедичних дисциплін НФаУ

проф. _____

(підпис)

І.А. Зупанець

(прізвище та ініціали)

1. Опис навчальної дисципліни

Найменування показників	Спеціальність, освітня програма, рівень вищої освіти	Характеристика навчальної дисципліни	
		денна форма навчання	
Кількість кредитів – 7,5	Спеціальність: 7.12020101 Клінічна фармація (код і найменування спеціальності)	Обов'язкова (за вибором)	
Модулів – 2		Рік підготовки	
Змістових модулів – 4		4	4
Загальна кількість годин – 225		Семестр	
		VII	VIII
		Лекції	
		9 год.	8 год.
		Семінарські заняття	
		12 год.	16 год.
		Практичні заняття	
		45 год.	34 год.
		Лабораторні заняття	
		Самостійна робота	
		54 год.	47 год.
		Вид контролю:	
		Оцінка	Оцінка
Кількість тижнів викладання навчальної дисципліни – 35	Освітня програма: – (найменування освітньої програми)	12 год.	
Кількість годин на тиждень для денної форми навчання: аудиторних – 3,54 самостійної роботи студента – 2,89		16 год.	
	Рівень вищої освіти спеціаліст (назва рівня вищої освіти)	Практичні заняття	
		45 год.	
		34 год.	
		Лабораторні заняття	
		Самостійна робота	
		54 год.	47 год.
		Вид контролю:	
		Оцінка	Оцінка

Примітка: 1 кредит ECTS – 30 годин;
аудиторне навантаження – 55,1 %, СРС – 44,9 % для денної форми навчання

2. Структура навчальної дисципліни

Назви змістових модулів і тем	Обсяг у годинах					
	денна форма					
	усь ого	у тому числі				
л		п	лаб.	сем.	с.р.	
<i>1</i>	2	3	4	5	6	7
Тема 1. Предмет і задачі, основні поняття клінічної фармакології	5				2	3
Тема 2. Клінічні аспекти фармакодинаміки та фармакокінетики ліків. Взаємодія ЛЗ	10	1	5		1	3
Тема 3. Побічна дія ліків	6,5		2,5			4
Тема 4. Система фармаконагляду	6,5		2,5			4
Тема 5. Хронофармакологія	5				2	3
Тема 6. Клініко-фармакологічні аспекти лікарської терапії в різні періоди життя	4				1	3
Тема 7. Клінічна фармакологія ЛЗ, що впливають на бронхіальну прохідність	13,5	1	7,5		2	3
ПМК 1	6,5		2,5			4
Разом за змістовим модулем 1	57	2	20		8	27
Тема 8. Клінічна фармакологія антибіотиків	8,5	1	2,5		2	3
Тема 9. Клінічна фармакологія синтетичних антибактеріальних ЛЗ	8,5	1	2,5		2	3
Тема 10. Сучасні підходи до раціональної антибактеріальної терапії	6,5	1	2,5			3
Тема 11. Клінічна фармакологія противірусних ЛЗ	5,5		2,5			3
Тема 12. Клінічна фармакологія нестероїдних протизапальних ЛЗ	10	2	5			3

<i>1</i>	2	3	4	5	6	7
Тема 13. Клінічна фармакологія стероїдних протизапальних ЛЗ	10	2	5			3
ПМК 2	6,5		2,5			4
<i>Разом за змістовим модулем 2</i>	55,5	7	22,5		4	22
Підсумковий МК	7,5		2,5			5
<i>Усього годин за модуль 1</i>	120	9	45		12	54
Тема 14. Клінічна фармакологія ЛЗ, які застосовуються для лікування захворювань серцево-судинної системи	27	3	8		4	12
Тема 15. Сучасні підходи до комбінованої терапії захворювань серцево-судинної системи	11	1	4		2	4
Тема 16. Клінічна фармакологія ЛЗ, що впливають на ЦНС	8	2	2			4
ПМК 3	5		2			3
<i>Разом за змістовим модулем 3</i>	51	6	16		6	23
Тема 17. Клінічна фармакологія ЛЗ, що застосовуються при лікуванні пептичної виразки шлунку та 12-палої кишки	9		4		2	3
Тема 18. Клінічна фармакологія ЛЗ, що застосовуються при лікуванні захворювань гепатобіліарної системи	7		2		2	3
Тема 19. Клінічна фармакологія ЛЗ, що застосовуються при лікуванні цукрового діабету	11	2	4		2	3
Тема 20. Клінічна фармакологія ЛЗ, що регулюють метаболічні процеси	7		2		2	3
Тема 21. Клінічна фармакологія ЛЗ, які впливають на імунну систему	5					5
Тема 22. Взаємодія ліків і їжі. Взаємодія ліків та алкоголю	7		2		2	3
ПМК 4	4		2			2
<i>Разом за змістовим модулем 4</i>	50	2	16		10	22
Підсумковий МК	4		2			2
<i>Усього годин за модуль 2</i>	105	8	34		16	47
РАЗОМ	225	17	79		28	101

3. Теми лекцій

№ з/п	Назва теми	Обсяг у годинах
		Денна форма
1	Взаємодія ЛЗ.	1
2	Клінічна фармакологія бронходилататорів.	1
3	Клінічна фармакологія антибактеріальних ЛЗ.	3
4	Клінічна фармакологія нестероїдних протизапальних ЛЗ.	2
5	Клінічна фармакологія стероїдних протизапальних ЛЗ.	2
6	Клінічна фармакологія ЛЗ, що застосовуються при лікуванні захворювань серцево-судинної системи.	4
7	Клінічна фармакологія лікарських засобів, що впливають на функцію ЦНС.	2
8	Клінічна фармакологія лікарських засобів, що впливають на ендокринну систему.	2
Усього годин		17

4. Теми семінарських занять

№ з/п	Назва теми	Обсяг у годинах
		Денна форма
1	Загальні питання клінічної фармакології. Предмет і завдання, основні поняття клінічної фармакології.	2
2	Клініко-фармакологічні аспекти лікарської терапії в різні періоди життя. Взаємодія ЛЗ.	2
3	Хронофармакологія.	2
4	Клінічна фармакологія протикашльових ЛЗ.	2
5	Клінічна фармакологія антибіотиків (Ч. 1).	2
6	Клінічна фармакологія синтетичних АБ ЛП (Ч. 2).	2
7-8	Клінічна фармакологія лікарських засобів, що застосовуються при лікуванні серцево-судинної патології (Ч. 5-6).	4
9	Сучасні підходи до комбінованої терапії захворювань серцево-судинної системи (Ч. 3).	2
10	Клінічна фармакологія лікарських засобів, що застосовуються при лікуванні пептичної виразки шлунка та 12-палої кишки (Ч. 3).	2
11	Клінічна фармакологія лікарських засобів, що застосовуються при лікуванні захворювань гепатобіліарної системи (Ч. 2).	2
12	Клінічна фармакологія лікарських засобів, що застосовуються при лікуванні цукрового діабету (Ч. 3).	2
13	Клінічна фармакологія лікарських засобів, що регулюють метаболічні процеси (Ч. 2).	2
14	Взаємодія ліків і їжі.	2
Усього годин		28

5. Теми практичних занять

№ з/п	Назва теми	Обсяг у годинах
		Денна форма
<i>1</i>	<i>2</i>	<i>3</i>
1	Номенклатура сучасних ЛЗ. Рецептурні і безрецептурні ЛЗ.	2,5
2	Клінічні аспекти фармакодинаміки і фармакокінетики ліків. Біодоступність і біоеквівалентність ЛЗ.	2,5
3	Побічна дія ЛЗ. Типи побічних реакцій і ускладнень лікарської терапії.	2,5
4	Система фармаконагляду.	2,5
5-7	Клінічна фармакологія ЛЗ, що впливають на бронхіальну прохідність.	7,5
8	Проміжний МК (змістовий модуль 1).	2,5
9	Клінічна фармакологія антибіотиків.	2,5
10	Клінічна фармакологія синтетичних АБ ЛП.	2,5
11	Сучасні підходи до раціональної АБ терапії.	2,5
12	Клінічна фармакологія противірусних ЛЗ.	2,5
13-14	Клінічна фармакологія НПЗП.	5
15-16	Клінічна фармакологія СПЗП.	5
17	Проміжний МК (змістовий модуль 2).	2,5

<i>1</i>	<i>2</i>	<i>3</i>
18	Підсумковий МК з модуля 1	2,5
19-22	Клінічна фармакологія лікарських засобів, що застосовуються при лікуванні серцево-судинної патології (Ч. 1-4).	8
23-24	Сучасні підходи до комбінованої терапії захворювань серцево-судинної системи (Ч. 1-2).	4
25	Клінічна фармакологія лікарських засобів, що застосовуються при лікуванні захворювань ЦНС.	2
26	Проміжний МК (змістовий модуль 3)	2
27-28	Клінічна фармакологія лікарських засобів, що застосовуються при лікуванні пептичної виразки шлунка та 12-палої кишки (Ч. 1-2).	4
29	Клінічна фармакологія лікарських засобів, що застосовуються при лікуванні захворювань гепатобіліарної системи (Ч. 1).	2
30-31	Клінічна фармакологія лікарських засобів, що застосовуються при лікуванні цукрового діабету (Ч. 1-2).	4
32	Клінічна фармакологія лікарських засобів, що регулюють метаболічні процеси (Ч. 1).	2
33	Взаємодія ліків та алкоголю.	2
34	Проміжний МК (змістовий модуль 4).	2
35	Підсумковий МК з модуля 2.	2
Усього годин		79

6. Теми лабораторних занять

—

7. Самостійна робота

№ з/п	Назва теми	Обсяг у годинах
		Денна форма
<i>1</i>	<i>2</i>	<i>3</i>
1	Тема 1. Предмет і задачі, основні поняття клінічної фармакології	3
2	Тема 2. Клінічні аспекти фармакодинаміки та фармакокінетики ліків. Взаємодія лікарських засобів	3
3	Тема 3. Побічна дія ліків	4
4	Тема 4. Система фармаконагляду	4
5	Тема 5. Хронофармакологія	3
6	Тема 6. Клініко-фармакологічні аспекти лікарської терапії в різні періоди життя	3
7	Тема 7. Клінічна фармакологія антибіотиків	3
8	Тема 8. Клінічна фармакологія синтетичних антибактеріальних лікарських засобів	3
9	Тема 9. Сучасні підходи до раціональної антибактеріальної терапії	3
10	Тема 10. Клінічна фармакологія противірусних лікарських засобів	3
11	Тема 11. Клінічна фармакологія лікарських препаратів, що впливають на бронхіальну прохідність	3

1	2	3
12	Тема 12. Клінічна фармакологія нестероїдних протизапальних лікарських препаратів	3
13	Тема 13. Клінічна фармакологія стероїдних протизапальних лікарських препаратів (частина II)	3
14	Тема 14. Клінічна фармакологія лікарських препаратів, які застосовуються для лікування захворювань серцево-судинної системи	12
15	Тема 15. Сучасні підходи до комбінованої терапії захворювань серцево-судинної системи	4
16	Тема 16. Клінічна фармакологія лікарських препаратів, що впливають на ЦНС	4
17	Тема 17. Клінічна фармакологія лікарських засобів, що застосовуються при лікуванні пептичної виразки шлунку та 12-палої кишки	3
18	Тема 18. Клінічна фармакологія лікарських засобів, що застосовуються при лікуванні захворювань гепатобіліарної системи	3
19	Тема 19. Клінічна фармакологія лікарських засобів, що застосовуються при лікуванні цукрового діабету	3
20	Тема 20. Клінічна фармакологія лікарських засобів, що регулюють метаболічні процеси (частина I)	3
21	Тема 21. Клінічна фармакологія лікарських препаратів, які впливають на імунну систему	5
22	Тема 22. Взаємодія ліків і їжі. Взаємодія ліків та алкоголю	3
23	<i>Підготовка до проміжного модульного контролю 1-4</i>	13
24	Підготовка до підсумкових модульних контролів 1-2	7
Усього годин		101

8. Індивідуальні завдання

Курсова робота — інформаційних пошук та аналіз літературних даних для аналізу, корекції листа лікарських призначень зі вказанням умов раціональної терапії конкретного хворого.

Розподіл балів, які отримують студенти:

Розділи курсової роботи					Оформлення	Презентація	Сума
Розділ 1	Розділ 2	Розділ 3	Розділ 4	Розділ 5			
18-30	6-10	6-10	6-10	6-10	6-10	12-20	60-100

9. Схема нарахування та розподіл балів

Поточне опитування, тестування та самостійна робота													Підс.МК	Сума
Модуль 1														
Змістовий модуль 1 (Т 1-7)						Змістовий модуль 2 (Т 8-13)						24-40	60-100	
T1	T2	T3	T4	T5	T6	T7	T8	T9	T10	T11	T12			T13
1,5-2,5	3-5	1,5-2,5	1,5-2,5	1,5-2,5	1,5-2,5	7,5-12,5	3-5	3-5	1,5-2,5	1,5-2,5	3-5			6-10
Модуль 2													24-40	60-100
Змістовий модуль 3 (Т 14-16)						Змістовий модуль 4 (Т 17-22)								
T14		T15		T16		T17	T18	T19	T20	T21-T22				
6-10		6-10		6-10		3-5	3-5	3-5	3-5	6-10				

Тема 1. Предмет і задачі, основні поняття клінічної фармакології		1,5-2,5
Тема 2. Клінічні аспекти фармакодинаміки та фармакокінетики ліків. Взаємодія ЛЗ	1,5-2,5 1,5-2,5	0 !!!
Тема 3. Побічна дія ліків	1,5-2,5	
Тема 4. Система фармаконагляду	1,2-2,5	
Тема 5. Хронофармакологія		1,2-2,5
Тема 6. Клініко-фармакологічні аспекти лікарської терапії в різні періоди життя		1,2-2,5
Тема 7. Клінічна фармакологія ЛЗ, що впливають на бронхіальну прохідність	4,5-7,5	1,5-2,5
ПМК 1	1,5-2,5	
Разом за змістовим модулем 1	12-20	6-10
Тема 8. Клінічна фармакологія антибіотиків	1,5-2,5	1,5-2,5
Тема 9. Клінічна фармакологія синтетичних антибактеріальних ЛЗ	1,5-2,5	1,5-2,5
Тема 10. Сучасні підходи до раціональної антибактеріальної терапії	1,5-2,5	
Тема 11. Клінічна фармакологія протівірусних ЛЗ	1,5-2,5	
Тема 12. Клінічна фармакологія нестероїдних протизапальних ЛЗ	3-5	
Тема 13. Клінічна фармакологія стероїдних протизапальних ЛЗ	3-5	
ПМК 2	3-5	
Разом за змістовим модулем 2	15-25	3-5
Підсумковий МК	24-40	
	<i>Усього балів</i>	60-100
Тема 14. Клінічна фармакологія ЛЗ, які застосовуються для лікування захворювань серцево-судинної системи	1,5-2,5 1,5-2,5	3-5
Тема 15. Сучасні підходи до комбінованої терапії захворювань серцево-судинної системи	3-5	3-5
Тема 16. Клінічна фармакологія ЛЗ, що впливають на ЦНС	3-5	
ПМК 3	3-5	
Разом за змістовим модулем 3	12-20	6-10
Тема 17. Клінічна фармакологія ЛЗ, що застосовуються при лікуванні пептичної виразки шлунку та 12-палої кишки	1,5-2,5	1,5-2,5
Тема 18. Клінічна фармакологія ЛЗ, що застосовуються при лікуванні захворювань гепатобіліарної системи	1,5-2,5	1,5-2,5
Тема 19. Клінічна фармакологія ЛЗ, що застосовуються при лікуванні цукрового діабету	1,5-2,5	1,5-2,5
Тема 20. Клінічна фармакологія ЛЗ, що регулюють метаболічні процеси	1,5-2,5	1,5-2,5
Тема 21. Клінічна фармакологія ЛЗ, які впливають на імунну систему		
Тема 22. Взаємодія ліків і їжі. Взаємодія ліків та алкоголю	1,5-2,5	1,5-2,5
ПМК 4	3-5	
Разом за змістовим модулем 4	10,5-17,5	7,5-12,5
Підсумковий МК	24-40	
	<i>Усього балів</i>	60-100